

Д-Р ГЕОРГИ ТЕКЕВ

Изпълнителен директор на НБУ

ИНТЕРВЮ КРАСИМИРА ГЕОРГИЕВА
ФОТОГРАФ ТОНИ ТОНЧЕВ

Д-р Текев, преди три години, по повод 30-годишнината на Нов български университет, казвате, че НБУ е университет на промяната: „Създадени сме във време на промяна, постоянно действаме за промяна на системата на висшето образование в България, променяме собствените си учебни програми и това променя модела и формите на преподаване“. Кое е горивото, което движи промяната в НБУ и Вас лично?

Нашата мисия е НБУ да бъде винаги нов, свободен и независим университет. Там е кодиран нашият стремеж към предприемчивост и устойчивост на резултатите. Преходът към предприемаческа форма на управление на университетската институция,

гарантираща академичната свобода и автономност, както и устойчивост на развитието, е в основата на съвременния дебат за висшето образование. Обществото на знанието и основните икономически тенденции в света – глобализацията, промяната в демографията, промяната в структурата на компаниите и професиите, изкуственият интелект и технологичното развитие – определят средата, в която работи съвременният университет. Това е разширяване на висшето образование, конкуренция между университетите, промяна на отношението на държавата към образованието и промяна в очакването на обществото към него. Много важно е осъзнаването на идентичността на университета като „предприемач“ и движещ се в

НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

е един от най-големите частни университети на Балканите и най-големият в България, първото висше училище в страната, в което се въвеждат кредитната система, обучението по образователните степени специалист, бакалавър и магистър, дистанционното и продължаващото обучение. НБУ предлага над 50 програми в различни области – хуманитарни, стопански, правни, природни, технически науки, изкуства и други, както и широкопрофилно общо образование. Студентите могат да се обучават в стандартни и индивидуални програми, както и в безплатни майнър специалности.

мрежа от функционални опозиции – промяна и традиция, риск и отговорност, бизнес ориентирано управление и академична свобода, централизация и децентрализация, профилирано образование и интердисциплинарност, самофинансиране и бюджетна рамка, национална идентичност и интернационализация, и т.н.

НБУ като предприемачески университет има мисия, насочена към студентите като основен партньор, и стремежът е да формираме активни личности, отговорни за собственото си развитие, участващи в обществените процеси. Целта е да предлагаме такъв тип образование, което да развие студента като „културен човек и добър професионалист“, както казва знаменитият Хосе Ортега и Гасет. Сигурни сме, че така университетът е по-близо до очакванията и е в състояние да предложи промяна в нагласите и ценностите на обществената среда.

От четири години НБУ е член на Алианса на европейските реформаторски университети (ERUA), консорциум от десет европейски университета. Това ни дава възможност да развиваме иновативни подходи в образованието не само локално, но и в международен план.

Вие сте в Нов български университет от самото му създаване – как се променяше модата в студентските специалности и сблизиха ли се желанията на младите и потребностите на бизнеса?

Дори почти година преди създаването му, още като студент, се включих в Дружеството за нов български университет, което създаде НБУ. Спомням си изключителния интерес на студенти и алумни на други университети, на работещи в държавните структури или предприемчиви млади хора, които започваха своя частен бизнес, към курсовете в различни области на икономиката, маркетинга, правото и психологията, които организираше дружеството, а година по-късно и създаденият Нов български университет. Началото на 90-те години беше период на

кризи, ентузиазъм и дълбоки трансформации. Тогава именно обществената среда започна да проявява ясно своите очаквания към висшето образование и НБУ беше готов да отговори на тези потребности. Не бих казал моди, а необходими на пазара. Тогава ние бяхме буквално притиснати от нашите студенти и партньори да създадем учебни програми, които да оформят в диплома за образователна степен курсовете, които предлагаме.

Много студенти се насочваха към специалности като право, икономика и международни отношения, които се считаха за ключови за кариерно развитие в новите пазарни условия. През годините интересите се променяха към специалности, свързани с информационните технологии, комуникациите, изкуствата и дизайна, които отразяват променящите се тенденции на пазара на труда и новите изисквания на дигиталната ера. Това, което остана постоянно, е интересът към НБУ като хуманитарен университет.

Ние разбираме и участваме в тези тенденции и настояваме, че широкопрофилното базово образование и интердисциплинарното, постепенно усложняващо се в образователните степени, е в основата на успешното развитие на личността. Ролята на университета е именно в развитието на културното познание на студента, за да успява в постоянно променящия се професионален свят.

Как в НБУ менажирате връзката с бизнеса?

Чрез няколко ключови подхода. На първо място, постоянно актуализираме учебните си програми в сътрудничество с представители на бизнеса, за да гарантираме, че те отговарят на съвременните изисквания за квалификация. Това включва внедряване на нови технологии, методологии и практики в обучението.

На второ място, насърчаваме стажовете и практическия опит като неразделна част от учебния процес. Чрез партньорства с водещи компании и

ГЕОРГИ ТЕКЕВ

Е ДОКТОР ПО СОЦИАЛНО УПРАВЛЕНИЕ, УНИВЕРСИТЕТСКИ МЕНИДЖЪР

създател и продуцент на майсторския клас на Райна Кабаиванска в България от 2001 г. Изпълнителен директор и член на Настоятелството на НБУ. Сред основните му професионални проекти в НБУ са стратегическото планиране, развитието на университетската структура и нормативната уредба, системата за финансово управление на НБУ, развитието на материалната среда и информационните ресурси. Научните му интереси са свързани с университетския мениджмънт и предприемачеството.

КЪДЕ ЩЕ БЪДЕМ СЛЕД 10 ГОДИНИ?

Нов български университет винаги е бил воден от стремежа към иновации, високи академични стандарти и създаване на благоприятна среда за личностно и професионално развитие. В следващите 10 години нашата цел е да затвърдим позицията си като водещ образователен, научен и творчески център в България и региона. По-конкретните теми на развитието, по които работим в нашата стратегия, са свързани с постигането на визията ни за университет на промяната, ориентиран към своите студенти, иновативен в университетското образование, научните изследвания, творчеството и образователния мениджмънт, развиващ университетската общност и отворен към външната среда със своя потенциал за участие в социалните и икономическите промени със свои проекти.

организации студентите имат възможност да приложат наученото на практика и да изградят важни професионални контакти още по време на своето обучение. На трето място, създаваме платформи и инициативи за диалог между студенти и бизнес лидери. Организираме кариерни форуми, академии, семинари, уъркшопи и майсторски класове, където студентите могат да се срещнат с потенциални работодатели, да научат за новите тенденции и изисквания в различни индустрии и да получат съвети за своето професионално развитие. Всички тези усилия допринасят за изграждането на силна връзка между образованието и бизнеса, която е от съществено значение за успешната реализация на младите хора и за икономическото и културно развитие на страната.

В едно интервю казвате, че в обществото на знанието, на какъвто етап се намираме, успешният мениджър трябва да усеща промяната на професиите и да свързва тази промяна с добро образование. Как вие в НБУ усещате и реагирате на тази промяна?

НБУ е създаден с това мислене на предприемаческо безпокойство. Ние не забравяме, че един университет не просто следва, но и гради тенденции. Затова за нас е важно постоянно да създаваме, тестваме и прилагаме нови модели – на взаимодействие между преподаватели, студенти и администрация, на

превръщане на средата в място за вдъхновение, на нови връзки между различни професионални области. Последното е особено важно. Професиите на бъдещето, уменията на съвременния човек все повече се базират на интердисциплинарност. Затова ние насърчаваме взаимната обвързаност между различни академични дисциплини в учебните програми и събития на университета, както и мобилността – мобилност на студенти между различни програми на университета, мобилност на преподаватели и студенти в партниращи образователни институции от цял свят, мобилност чрез жива връзка с бизнеса и т.н.

НБУ от години развива концепцията за индивидуална програма, безплатна майнър програма – втора специалност и изобщо гъвкав подход при формирането на образователните форми. Това е и най-важната връзка между непрекъснатата промяна и следването на дългосрочните цели чрез устойчивост на резултатите, ефективност и обществено влияние – да бъдеш гъвкав.

Правим грешки, вслушваме се в общността и не се боим бързо да променяме и да продължаваме напред. Но най-важен е онзи момент на вдъхновението, че променяш. Това вдъхновение е свързано с адаптация, с учене, с критично мислене, предизвикателства и съпротива, но така се раждат възможностите за растеж и усъвършенстване. Този период изисква упоритост, гъвкавост, диалог и подкрепа на всички нива. Но както казва друг знаменит автор – Йохан Хьойзинга – „Сам по себе си прогресът всъщност сочи единствено посоката и оставя да гадаем дали в края на пътя му стои благо, или разруха“. Съмнението в непогрешимостта е винаги полезно.

Какво трябва да се промени във висшето образование в България, за да видим български университети в Топ 500 в света? Кои са признаците на добро управление в образователната система?

Кратък отговор няма, но може би е необходимо да се промени фокусът и той да се насочи към създаване на условия за качествено образование и българската система да се свърже с международната система за висше образование чрез засилен обмен не само на преподаватели, студенти и администратори, но и на курсове с цел общи дипломи за образователни степени. Много важна е и акредитацията на извънаудиторните форми за качеството на висшето образование.

Има много и различни наукометрични показатели, които измерват образователните програми

и университетите. Но те рядко успяват да уловят най-важното: как един университет изгражда и променя личности. Нашите студенти са преди всичко това – граждани на света, които се стремят да се усъвършенстват за по-доброто лично, но и по-доброто обществено развитие. И времето, прекарано в университета, е времето, в което те изграждат значителна част от гражданското си мислене, отношение към света, замаха, с който да решават проблеми и способността да бъдат гъвкави и да се адаптират. Защото няма съмнения, че каквито и да са професиите на бъдещето, те ще са интердисциплинарни, променящи се и изискващи постоянна адаптация на квалификацията.

В НБУ полагаме специални грижи за това. Например развиваме т.нар. индивидуални програми със свободен избор на курсове в различни области от избраната основна програма, както и възможността за майнър програми (втора специалност в област, различна от основната програма). И накрая, но не на последно място – образователната система трябва да бъде среда, която вдъхновява личността – да твори, да изследва, да учи и да се забавлява. Затова за нас материалната среда и университетската общност са изключително важни елементи.

Как дигитализацията и изкуственият интелект променят висшето образование? Кои са големите възможности на информационното общество и кои са големите опасности?

Трансформацията на НБУ към формата на предприемачески университет има и конкретни академични измерения. От една страна, това е внедряването на новите технологии в образователния процес. НБУ има солиден опит в това направление, което пролича и при хибридно обучение по време на COVID-19. Преподаватели, студенти и администрация имат добре развити електронни системи, чрез които взаимодействат; развиваме успешно дистанционни програми; административните процеси се дигитализират все повече, а студентите и преподавателите имат достъп до все повече електронни ресурси, които подпомагат обучението. През настоящата академична година станахме първата образователна институция, която въведе chatbot като инструмент за комуникация със своите студенти.

Ние осъзнаваме позитивите и предизвикателствата на изкуствения интелект и знаем, че възможностите при неговото използване са многобройни, че те предоставят достъпи и комбинират информационни масиви по начини, които до този момент изглеждаха немислими. Сигурно е, че изкуственият

интелект ще замени ред човешки дейности, които в момента заемат огромна част от нашето всекидневие, ще освободи време и ще открие неподозирани възможности за развитие на естествения интелект. Надявам се човечеството да се възползва от това. От друга страна обаче, за нас е важна и друга трансформация – как да насърчим новите поколения, родени в епохата на дигиталната реалност и живеещи чрез технологиите, да се потопят в университетска среда, в която общуването – както между студенти, така и между студенти и преподаватели, администрация, партньори и външни публики на университета, е водещо. Общуването „на живо“ за нас е много важно и затова създаваме модерна среда, в която работим за изграждане на университетски общности, участващи отделно и заедно в изграждането на гражданското общество в България.

Създател сте на Университетския театър, на галерия УниАрт, на Радио-телевизионния център на НБУ, на Центъра по изкуствата, на майсторския клас на Райна Кабаиванска. Специализирали сте артмениджмънт. Каква е ролята на културата, на хуманитаристиката в съвременното, все по-специализирано образование?

Да, заедно с колеги в по-големи и по-малки екипи през годините изграждаме всичко това. Артмениджмънтът е моята страст може би защото съчетава елементи от културата, изкуството и управлението, което позволява на студентите не само да развиват своите творчески способности, но и да придобиват практични умения за успешна реализация в съвременния свят.

За мен проектът Школата Кабаиванска е пример за това как образователни инициативи и досегът до големите личности на нашето съвремие могат да вдъхновяват и подкрепят развитието на талантите, като същевременно насърчават културното многообразие и обмен.

Личността на Райна Кабаиванска е събитие за световната музикална култура като оперна актриса с 55-годишна кариера, покорила най-големите театри в света, спечелила най-престижните награди за изкуство. Тя прави революция в света на операта, издигайки до непознати висини артистичната интерпретация на вокалното изпълнение. Но заедно с това, като хуманист и демократ, вече 35 години Райна Кабаиванска развива активна благотворителна дейност в България. След 1989 г. подпомага артистично надарени деца от домове за сираци, а след 2001 г. дейността ѝ е подкрепена от НБУ, с който тя осъществява своята международна Школа за мла-

ди оперни певци, обучава ги и осигурява средства за тяхната специализация в Италия. Промотира ги за първите им професионални ангажименти. През годините, в които аз съм до нея и заедно изграждаме Школата Кабаиванска, каузата привлече подкрепата на институции, компании и личности с космополитен дух, възроди меценатството като начин на обществено действие.

Когато през 2001 г. създадохме майсторския клас на Райна Кабаиванска в НБУ, в който до днес са се обучавали повече от 200 млади оперни певци от цял свят, решихме, че неговата истинска стойност ще бъде продължението му със специализации в Италия, както и представянето на младите артисти на международната оперна сцена. Тогава създадохме и фонд „Райна Кабаиванска“, с лично дарение от голямата българска оперна артистка, подпомогнат във времето от щедри приятели и почитатели на оперното изкуство – Фантастико груп, Фондация „Америка за България“, Столична община и много други, на които благодаря от сърце и от името на всички талантиливи млади оперни певци. Благодарение на тези стипендии повече от 90 от тях специализираха при Райна Кабаиванска в Италия и започнаха своята международна кариера, и са сред звездите на най-големите оперни театри в света.

Тази година музикалният свят чества една специална годишнина, която нарекохме Годишната на Райна Кабаиванска. Многобройни са честванията, които големите оперни театри и НБУ организират за това изключително име в световната култура.

Вярвам, че в свят, в който технологиите и специализацията напредват с бързи темпове, е от съществено значение да продължаваме да инвестираме в културата, изкуствата и хуманитаристиката като основа за устойчиво и хармонично развитие на обществото.

Може ли модерното образование, развиващо личността, да се превърне в голямата, обединяваща цел на българското общество? И как да стане това?

Модерното образование, което развива личността, може и трябва да се превърне в голямата, обединяваща цел на българското общество. В днешния динамичен свят образованието не е просто предаване на знания, а е инструмент за формиране на критично мислене, креативност и гражданска ангажираност. За да се превърне в обединяваща цел, според мен трябва да се предприемат ключови стъпки. Разбира се, необходимо е да има визия и стратегия за развитието на образованието. Тази визия трябва да подчертава значимостта на развиването на цялостната личност, като се фокусира

върху интеграцията на хуманитарните и социалните науки с технологиите и иновациите.

Необходимо е да се инвестират ресурси в модернизирани образователната система, обновяване на учебните програми, подобряване на инфраструктурата и внедряване на нови технологии. Ученето трябва да бъде интерактивно, практическо и ориентирано към решаване на реални проблеми.

Трябва да се насърчава активно участие на студентите в процеса на обучение. Те трябва да имат възможност да изразяват своите идеи, да участват в проекти и инициативи, които развиват техните умения и интереси.

Важно е да се насърчава културната осведоменост и гражданската ангажираност. Чрез образованието трябва да се възпитава уважение към различните култури и традиции, както и отговорност към обществото и околната среда.

За да се реализира всичко това, е наложително да се осъществява постоянно вътрешно развитие в университетите. Необходима е трансформация във формата на организация и тяхното управление, която да се основава на икономическата логика на процесите, като се стреми да прилага предприемачески методи, които са доказали своята продуктивност в бизнеса и са подходящи

за университетската среда. Нов български университет в този смисъл развива някои основни характеристики на предприемаческия университет: разделение на властите – стратегическа и академична – с цел осигуряване на свобода на преподаването и изследванията, и гарантиране на устойчивото развитие на институцията; финансова децентрализация с мениджърски автоконтрол; разделение на образователните и изследователските структури с цел осигуряване на интердисциплинност на програмите и изследователски проекти, предлагащи нещо различно, непознато и дори неочаквано, с визия и идеи за бъдещето. В тази връзка университетът развива периферни структури за контакти с външната среда с цел обучения, консултации, трансфер на ноу-хау, връзка с alumni на НБУ. Децентрализираните механизми за управление се координират чрез системите за споделено от общността стратегическо планиране; финансово управление, основано на бюджетно планиране, управление и централизиран контрол; управление на качеството чрез вътрешни и външни акредитации; координирано развитие на академичния и административния състав; развитие на материалната среда по международни стандарти. ■

ПРОЕКТИ С ВЪНШНАТА СРЕДА

ФОТОГРАФ: ALEXANDER БОГДАН THOMPSON

- Международен майсторски клас на Райна Кабаиванска
- Майсторски клас на Людмил Ангелов
- Майсторски клас на Милчо Левиев и Вики Алмазиду
- Майсторски клас на Сузана Клинчарова

ФОТОГРАФ: СТИЛИЯН МУРДЖЕВ

- Рекламна академия
- Форум „Кариери и студенти“
- Sofia Business School
- Фотографска работилница
- IDEA MODA
- Инициатива „Да спасим Корал“